

ret. Hvis vi nu heroppe fra vilde gøre det, tilmed, som vi jo ved, imod direkte udtalte sønderjydske Ønsker, vilde vi efter min Opfattelse begaa en eklatant Uretfærdighed, og i en Retssag vilde den danske Stat staa ilde. Jeg er derfor meget glad over, at Kirkeministeren i det andet Ting saa kraftigt udtalte sig imod, at vi for Tiden lovgiver om det sønderjydske Kirkegods, og at han bestemt modsatte sig Ændringsforslag fra radikal Side, tiltraadt af Socialdemokraterne, om, at man, inden det her foreslaaede kirkelige Udvalg har endt sit Arbejde, skulde skride til Udstykning af de sønderjydske Præstegaardsjorder. I Landstingstidende Sp. 124 udtaler den højtærede Kirkeminister om Sønderjyderne: „Deres Selvstyre skal respekteres“, og Sp. 116 erklærer han, at vi maa „finde os i at afvente den Dag, da der tilvejebringes en Lovgivning om Præstegaardsjordernes Udstykning i Sønderjylland, at gøre noget andet vilde være et Brud paa Ønskerne dernede“. Det var et meget svagt Udtryk, „Ønsker“, jeg vilde ønske, han havde tilføjet: et Brud paa bestaaende Lov. Jeg billiger derfor ganske, at den højtærede Minister kun imødekom de Radikales Ønsker, forsaavidt han — som han udtrykte det Sp. 117 —: „kan henstille til Biskop og Stiftamtmand at virke for, at Forpagtnings- og Lejekontrakter indgaaes paa kort Tid, saa vidt muligt ikke over 2 Aar“. Udtrykkene „henstille“, „virke for“ og „saa vidt muligt“ minder os om, at vi her staar overfor Rettigheder. Men netop fordi den sønderjydske Kirkes Stilling er saaledes, maa man være klar over, at skal der blive Tale om en Sammensmeltning mellem den sønderjydske Landskirke og vor Folkekirke, maa den første ikke blot høres, men samtykke. Det er derfor forstaaeligt, at de Mænd, der sad i Vælgerforeningens kirkelige Udvalg, krævede deres Kirke hørt, inden der skredes til Lovgivning om Sammensmeltning, og det er da ogsaa forstaaeligt, at de ønskede, at deres Kirkerepræsentanter skulde forhandle med Repræsentanter for den danske Folkekirke. Men det er ganske uforstaaeligt, at Vælgerforeningen ikke bifaldt disse Ønsker. Det viser igen, at der ingen Garanti er for, at en rent politisk Forsamling har en virkelig Forstaaelse af kirkelige Anliggender.

Det er altsaa baade klogt og retfærdigt, at et saadant Udvalg nedsættes, og da Hensynet til dets store Formaal ligefrem nødvendiggør, at der ikke sættes for snævre Grænser for dets Forhandlingsemner, anser jeg [det for betimeligt og

rigtigt, at Lovforslaget i saa Henseende giver Kommissionen frie Hænder. Vi kan overhovedet ikke herinde se, hvad det bliver nødvendigt at overveje i dette Udvalg, for at en Sammensmeltning virkelig kan tilvejebringes paa en lykkelig Maade. Jeg erindrer om, at Vælgerforeningens kirkelige Udvalg udtrykkelig delte det Omraade, man vilde behandle i Kommissionen, i 2 Hovedgrupper: Det administrative og det økonomiske. Men det førstes Behandling kan ikke undgaa at gribe ind paa en Masse kirkelige Omraader. Jeg vil saaledes minde om, at der utvivlsomt vil blive forhandlet i det kommende Udvalg om Omlægning af Stiftsgrænsen for Ribe Stift — det er jo en Ting, der var fremme i Vælgerforeningens kirkelige Udvalgs Betænkning — og maaske ogsaa for Odense Stift, hvad ogsaa er omtalt. Men skal Dele af det sønderjydske Omraade lægges ind under danske Stifter, altsaa under danske Biskopper, indtræder Spørgsmaalet om Kollatsrettens Udøvelse og dermed Spørgsmaalet om dens Betingelser, og dermed er vi jo ogsaa fra den Side inde paa Spørgsmaalet om Præsteløfte og Forstaaelser af det konfessionelle. I alt Fald er en Sammensmeltning umulig, uden at disse Spørgsmaal grundigt overvejes, og uden Samtykke fra den sønderjydske Kirkes Side.

Et Spørgsmaal frembyder sig saaledes allerede nu, selv om det praktisk talt først vil faa Betydning, naar Kommissionen har tilendebragt sine Overvejelser: Hvorledes vil den danske Rigsdag stille sig overfor Udvalgets Forslag? Selvfølgelig staar Rigsdagen, som før sagt, frit overfor den danske Folkekirke indenfor de grundlovs-mæssige Grænser; men jeg mener ganske vist, at Friheden reelt er meget stærkt begrænset af Hensynet til den sønderjydske Kirkes Ret. I alt Fald: Ved en Forcastelse af Udvalgets Resultater vil man maaske kunne bevirke, at en Sammensmeltning ikke finder Sted, eller i alt Fald vil det føles som en Vold, hvis den foretages paa Trods af den sønderjydske Kirkes Selvbestemmelsesret. Forhaabentlig vil noget saadant derfor ikke ske.

Lad mig endelig berøre et Punkt vedrørende Udvalgets eventuelle Forslag, der spillede en stor Rolle i Landstingets Debat om Forslaget og ogsaa er kommet frem her ved Forhandlingen. Era de to Oppositionspartiets Side ytrede der en dyb og inderlig Rædsel for den Fare, at der fra Udvalgets Side kunde komme Forslag frem om en Kirkedag. Vort Parti ser efter sit Program ingen Fare i et saadant Forslag,